

Cultiu de l'Olivera

Direcció General de Desenvolupament Rural

El cultiu de l'olivera a la Comunitat Valenciana cobreix una superfície pròxima a les 110.000 ha, sent el quart cultiu pel que fa a superfície, per darrere dels cítrics, la vinya i l'ametler. Representa al voltant del 5% de les quasi 2.500.000 ha de superfície conreades a Espanya, sent la cinquena en importància per darrere de Catalunya, Extremadura, Castella-la Manxa i Andalusia. No obstant això posseeix una riquesa varietal, proporcionalment per sobre d'altres regions, amb 6 de les 24 varietats principals cultivades a Espanya originàries de la Comunitat Valenciana.

1 NECESSITATS CLIMÀTIQUES

Arbre mediterrani per excel·lència amb requeriments i limitacions climàtiques, a -7 o -8 °C es produeixen danys, als -10 o -12 °C, aquests poden ser letals. En zones limitants cal evitar els profunds de les valls, on es produeixen gelades d'irradiació intenses, i plantar en vessants on l'aire fred no es reté. Les hores de fred acumulades (temperatures menors de 7 °C) necessàries per a fructificar se situen entre 500-800 segons varietats, no sent un factor limitant en les nostres condicions.

En zones climàtiques fredes les gelades tardanes no solen afectar els brots florals, però les onades de calor de finals de primavera tenen efectes molt negatius en el quallat; també les pluges continuades de primavera li afecten negativament. La proximitat a la mar afavoreix una major incidència de plagues (principalment mosca de l'olivera i caparreta) i malalties (repilò o ull de gat).

L'olivera és molt àvida en lluminositat, i així les exposicions o els marcs de plantació inadequats provoquen una reducció en la collita en disminuir la floració i per tant la fructificació.

2. REQUERIMENTS i MANEIG del SÒL

Es desenvolupa bé en tota mena de sòls, preferint sòls francs i amb bon drenatge, pot presentar problemes en els 'pesats' o amb tendència a entollar-se, així com també quan el nivell de calcària és molt elevat. Bona resistència a salinitat.

Sistemes de cultiu en olivar

Amb sòl nu	Conreu tradicional				
	Sense conreu				
	Conreu reduït	Semiconreu			
		Minim conreu			
Amb cobertura del sòl	Amb cobertura morta	Orgànica	Fulles i restes de poda triturats		
			Palla i matèries diverses		
	Inorgànica (inert)	Pedres			
	Amb cobertura vegetal viva	Vegetació espontània	Sense maneig específic	Sega	Química
				Sega	Mecànica
		Pastoreo			
Planta cultivada de creixement controlat	Cereal Lleguminosa		Sega	Química	
			Sega	Mecànica	
			Pastoreig		

Cultiu de l'Olivera

Direcció General de Desenvolupament Rural

3. REG

Encara que tradicional de secà, ben adaptada a l'aridesa mediterrània, la falta continuada d'aigua disminueix notablement la productivitat. La majoria de les noves plantacions es planifiquen amb reg localitzat, que aconsegueix augmentar considerablement el seu rendiment fent un ús òptim de l'aigua en permetre atendre les necessitats hídriques en moments crítics del cicle (veure Taula).

<i>Fase del cicle</i>	<i>Període</i>	<i>Efecte del déficit hídric</i>
Creixement vegetatiu	Tot l'any	Reducció del creixement i del nombre de flors de l'any següent
Desenvolupament de gemmes florals	Febrer-Abril	Reducció nombre de flors
Floració	Maig	Floració incompleta
Quallat de fruits	Maig-Juny	Augmenta l'alternança
Creixement inicial del fruit	Juny-Juliol	Disminueix el tamany del fruit (menor nombre de cèl.lules/fruit)
Acumulació d'oli	Juliol-Novembre	Disminueix el contingut d'oli/fruit
Creixement posterior del fruit	Setembre-collita	Disminueix el tamany del fruit (menor tamany de cèl.lules oleíferes)

Plantació de Picual a 6 x 7 m

Les dotacions de reg anuals per a un olivar adult depenen de variables ambientals locals, de la densitat de plantació, de la reserva d'aigua en el sòl, de la varietat, de la mena de maneig de l'arbre. Poden ser entorn de 2.500 m³/ha, però ja a partir de 500 m³/ha s'aconsegueixen considerables augments de producció. *(Per a consultar les [necessitats de reg del seu olivar](#), clique sobre el text en blau, trie el nom de la localitat i cultiu d'olivera).*

2

4. FERTILITZACIÓ

És necessari realitzar una anàlisi foliar per a determinar l'estat nutritiu de l'olivar i possibles carències, excessos o toxicitats. Les anàlisis de nutrients en sòl, no sempre es relacionen amb els de la planta. Les anàlisis d'aigua també són necessaris en regadiu per a conèixer la seua qualitat i el contingut en nitrats, a fi d'ajustar millor l'abonat nitrogenat i evitar la nitrificació dels aquífers.

L'abonament ha de ser equilibrat per a evitar desequilibris. Si usem abonaments complexos aquests no hauran de contindre P o ser mínim. Aplicar correctors de carència només en cas de necessitat. Els abonaments es poden realitzar pel sòl o per via foliar (l'olivera respon molt bé a aquests abonaments) o incorporat al reg localitzat (fertirrigació).

Les necessitats expressades en unitats fertilitzants (UF) per hectàrea i any, s'estimen en 100-200 UF de N, el seu excés produeix una major sensibilitat al fred, a plagues i malalties, i desordres fisiològics; 60-100 UF de P₂O₅ si bé la seua aportació no es tradueix en augment productiu, els nivells del sòl solen ser suficients; 200-600 UF de K₂O la deficiència produeix necrosi apical i defoliació.

L'excés de Ca provoca una deficiència en K i Mg; la manca en Mg és rara, la qual pot ser induïda per altes concentracions de Ca, K i amoni en el sòl; la carència de Fe apareix en sòls molt calcaris, per bloqueig de la seua absorció, es corregeix mitjançant l'ús de quelats, bé per degotadors o bé per via foliar, o directament al sòl; l'olivera requereix altes dosis de B, a major pH i sequera disminueix la seua disponibilitat, es corregeix mitjançant l'aportació de 25-40 gr./arbre.

Cultiu de l'Olivera

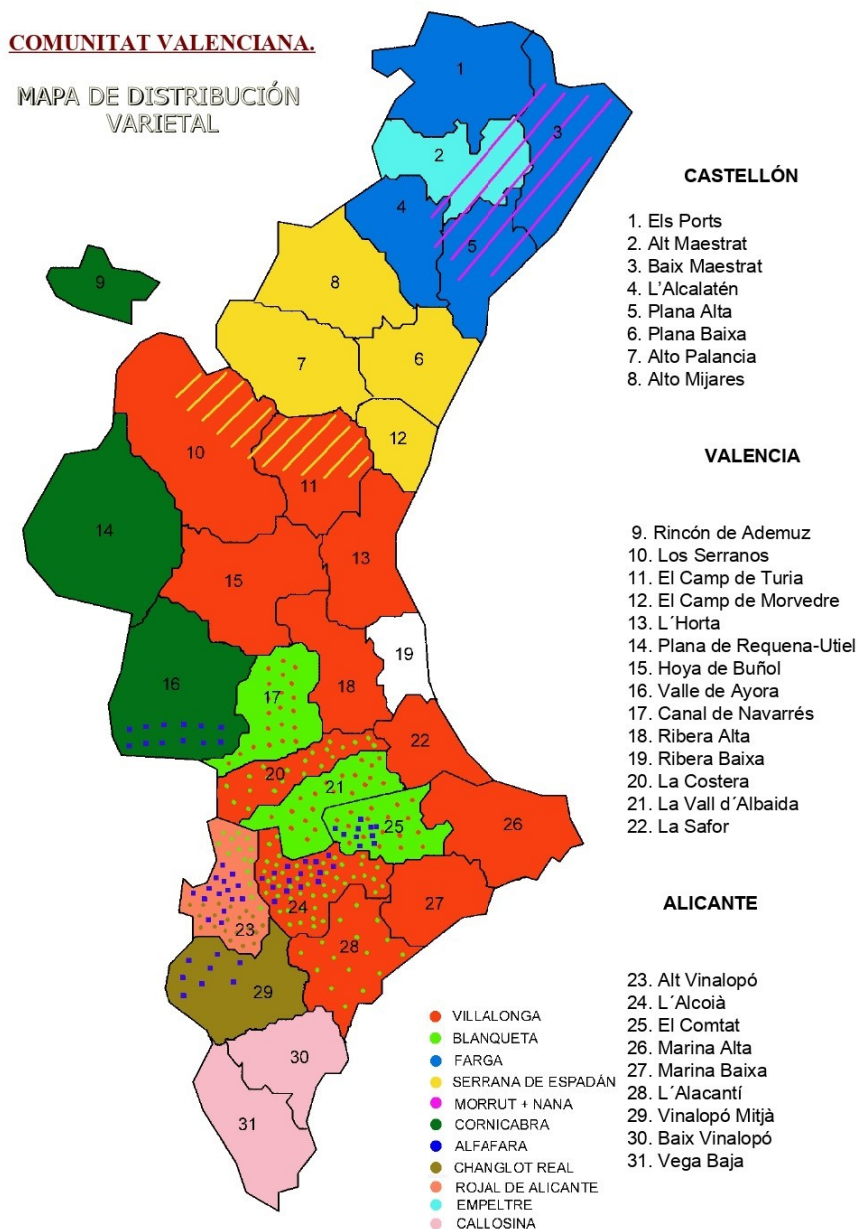
Direcció General de Desenvolupament Rural

5. MATERIAL VEGETAL: VARIETATS.

L'elecció de la varietat és un dels factors més importants i dependrà de la zona de cultiu, el vigor, la grandària i la forma de l'arbre, la producció i grandària del fruit, l'adaptació al clima i sòl, a les plagues i malalties, l'època de maduració, i per descomptat a la qualitat i rendiment gras. L'antic ús del patró aquesta en desús, només és recomanable quan excepcionals circumstàncies així ho requerisquen.

Varietats d'interés en la Comunitat Valenciana (clique en els noms per a més informació)

Villalonga	Blanqueta	Farga	Serrana de Espadà	Cornicabra	Canetera (Nana)
Changlot Real	Temprana de Montán	Empeltre	Arbequina	Picual	Alfajara (Rojal d'Alacant)

Cultiu de l'Olivera

Direcció General de Desenvolupament Rural

6. PLANTACIÓ I DISSENY

Tenim dues èpoques de plantació: si no hi ha risc de gelades, podem realitzar-la a la tardor-hivern, però en climes més severos plantarem sempre a l'eixida de l'hivern (de finals DE febrer a principis de maig).

Tindrem en compte el sistema de recol·lecció que anem a USar a l'hora de dissenyar una plantació, sempre pensant en la mecanització com a millor manera d'abaratir costos. Usarem vibrador de troncs (amb o sense paraigua invertit) o una recol·lectora cavalcant.

Plantació per a recol·lectar amb vibrador de troncs: el marc de plantació més usat és el 7x7, vàlid per a la majoria de varietats, però podem estrényer en la línia fins a un 7x5 per a varietats de menor vigor ('Arbequina') o estructura més vertical com 'Serrana d'Espadà' o 'Villalonga' a un 7X6. Aquest és vàlid per a regadius o secans frescos, per contra en secans més rigorosos ampliarem els marcs fins a un màxim de 8X8.

Plantació per a recol·lectar amb recol·lectora cavalcant: originalment es plantaven més estretes, però a causa dels problemes associats a la falta de llum i la major incidència de plagues, s'ha augmentat l'amplària de carrer a un mínim de 4 m; la distància entre arbres oscil·la entre 1,5, 2, 2,5 i fins a 3m. L'altura màxima de l'arbratge està limitada al pas de la màquina cavalcant (fins a 3 m) encara que ja comencen a aparéixer maquinàries de major envergadura que poden canviar els dissenys d'aquestes plantacions. Sol limitar-se a les varietats 'Arbequina', també 'Arbosana' i la nova varietat 'Sikitita'.

A aquest apartat ens remetem als vídeos "[Multiplicación del olivo por estaquillas semileñosas](#)", "[Plantación y poda de formación en olivo](#)" (clique en els títols per a accedir).

7. PODA I EMPELT

És necessari corregir l'alternança productiva (*vecería*) natural de l'olivera, buscant un equilibri entre el creixement vegetatiu i la fructificació, corregint mitjançant la poda eixa tendència, buscant la correcta il·luminació dels òrgans fructífers. La tècnica de l'empelt ens permet canviar de varietat quan motivacions agronòmiques i/o comercials així ho aconsellen. A aquest apartat ens remetem als vídeos "[Plantación y poda de formación en olivo](#)", "[Poda del olivo](#)", "[Injerto de púa en corona en olivo](#)" i "[Novedades técnicas, nuevos materiales](#)" (clique en els títols per a accedir).

8. FRUCTIFICACIÓ

L'olivera floreix i fructifica sempre en brots de l'any anterior. Després del quallat s'inicia l'engreixament i, al voltant dels 40 dies d'acabada la floració, l'enduriment de l'os; prossegueix l'engreixament, i en ple estiu es dona una parada vegetativa, finalitzant l'engreixament a primers de tardor. La maduració del fruit ocorre en diferents moments de tardor-hivern, segons varietats.

Alternança productiva: en anys de gran collita (escàs creixement) es produeixen brots curts, que implica poca collita per a l'any següent. I viceversa, a poca collita, gran creixement dels brots i per consegüent la pròxima temporada hi haurà major nombre d'òrgans fructífers.

Cultiu de l'Olivera

Direcció General de Desenvolupament Rural

9. RECOLECCIÓ

El moment òptim ve marcat per un percentatge mínim de fruits verds en l'arbre, així obtindrem olis de millor qualitat, més afruitats i aromàtics, i a més, amb màxim rendiment gras. Si recol·lectem abans perdrem oli però guanyarem en qualitat (més afruitat), si sobrepassem el madurat, es perd molta qualitat en l'oli a canvi d'un augment insignificant del rendiment gras (també perdem collita per caiguda natural). Mai mesclar fruits de l'arbre amb els del sòl. Transportar les olives a l'almàssera a granel o en calaixos al més prompte possible (en la mateixa jornada). D'un fruit fresc obtindrem el millor suc, oli d'oliva.

Recol·lectores: Disposem en el mercat de dos tipus de recol·lectores d'olivera: la cavalcant (empleada també en la vinya en espatlera) i el vibrador de troncs (d'ús majoritari en ametler). Segons la plantació que adoptem, adaptarem la densitat de plantes i la poda a aquest, per a facilitar la recol·lecció i la resta de treballs.

10. PLAGUES i MALALTIES

Cal descartar calendaris, i actuar quan la incidència de la plaga així ho requerisca o les condicions ambientals precisen el realitzar tractaments preventius, seguint el [reglament de producció integrada de l'olivar](#), que marca les pautes, [actualitzades en 2008](#).

Principals plagues: **mosca de l'olivera**, disminueix la producció i provoca la pèrdua de qualitat d'oli per caiguda fruit; **prays**, destrueix flors i provoca la caiguda del fruit verd; **cotxinilla del sutge**, danys directes per succió de saba escassos, el fredolíc associat a aquesta, produeix depressió i baixa la producció; **barrenillo**, danys en branques, redueix volum copa; **glifodes**, rosega les fulles, greus danys en plançons; **otorrinc**, mossega fulles i brots; danys produïts per **rosegadors** i **aus**.

Principals malalties: **repiló o ull de gall** (fong aeri): taques circulars en les fulles, tractaments preventius amb mescleres de coure amb fungicides orgànics i penetrants o sistèmics; **verticilosi** (fong del sòl): dessecació de branques terminals, en arbres joves pot causar la mort; **tuberculosi** (bacteri); tumors i gales en branques, baixa la productivitat; previndre la transmissió de la malaltia, desinfectar eines de poda i no batollar en la recol·lecció; **oliva sabonosa** (fong): lesions necròtiques en fruits, donen lloc a podridures que provoquen momificació; **Xylella** (bacteri): viu en el xilema de la planta hospedadora (ampli espectre d'espècies afectades) i és transmesa per insectes vectors.

Adhesiu pel control otorrinc

Mosca de l'olivera

Verticilosi

